Kullanılmış ve Yenileştirilmiş Eşyanın İthali

Eski, kullanılmış ve/veya yenileştirilmiş, kusurlu (defolu) ve yatık (zamanla dayanıklılığını yitirmiş) malların ithaline ilişkin mevzuat düzenlemeleri

Kullanılmış veya Yenileştirilmiş Eşyanın İthali

Eski, kullanılmış ve/veya yenileştirilmiş, kusurlu (defolu) ve yatık (zamanla dayanıklılığını yitirmiş) malların ithaline ilişkin mevzuat düzenlemeleri: 31.12.1995 tarihli, 22510 sayılı mükerrer Resmi Gazetede yayınlanan 95/7606 sayılı İthalat Rejim Kararı'nın 2 ve 7.maddeleri ile "Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin 2020/9 Sayılı İthalat Tebliğ"de (Tebliğin 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13.maddelerinde) ayrıntılı şekilde belirtilmiştir.

Türkiye, mevcut ekonomisini geliştirmek, yatırımları ve istihdamı artırmak, işsizliği azaltmak için çeşitli ekonomik tedbirler uygulamaktadır. Bu bağlamda, belirli özellik ve şartları taşıyan eşyanın, örneğin: "Eski, Kullanılmış ve/veya Yenileştirilmiş Eşya/Makine ile İşyeri Nakli Suretiyle Sermaye Malları ve Diğer Malzemelerin" bir kısmının izin alınmadan doğrudan, bir kısmının ise ilgili kurum ve bakanlıklardan izin alınarak Türkiye'ye İthali mümkün kılınmıştır.

- Eski, kullanılmış, yenileştirilmiş, kusurlu (defolu) ve yatık (zamanla dayanıklılığını yitirmiş) malların ithali izne tabidir.

Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği eki (Ek-1)'de yer alan listede GTİP'leri belirtilen kullanılmış veya yenileştirilmiş eşyanın;

a) Karşısında birim Cif kıymeti belirtilmeyenlerin, b) Karşısında gösterilen birim Cif kıymetine eşit veya daha yüksek birim Cif kıymete (Diğer yurt dışı giderler kalemi dâhil) haiz olanların, c) Yatırım teşvik belgesi kapsamında olanlarının karşısında gösterilen birim Cif kıymetine bakılmaksızın, serbest dolaşıma giriş rejimi kapsamında yapılan ithalatına, İthalat Rejimi Kararının 2'inci ve 7'inci maddeleri çerçevesinde izin verilir. Bu eşyaların ithalinde izin belgesi aranmaz.

Anahtar kelimeler: *Kullanılmış makine ve teçhizat, yenileştirilmiş eşya, defolu ve yatık mallar, işyeri nakli,...*

GİRİŞ

- Türkiye Gümrük Bölgesi dışında sürdürülen ekonomik bir faaliyetin kesin olarak sona erdirilerek, Türkiye Gümrük Bölgesine nakledilen sermaye malı ve diğer malzeme (gerekli şartları taşıması koşuluyla) muafen serbest dolaşıma sokulur.

- 95/7606 sayılı İthalat Rejim Kararı'nın 2 ve 7.maddelerinden hareketle, hali hazırdaki ilgili gümrük mevzuatına göre; Eski, kullanılmış, yenileştirilmiş, kusurlu (defolu) ve yatık (zamanla dayanıklılığını yitirmiş) malların Türkiye'ye ithali, izne tabidir.

- 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 28.maddesinin b fıkrasına göre; İthal eşyasının fiilen ödenen veya ödenecek fiyatından ayırt edilebilmeleri koşuluyla sınai tesis, makine, teçhizat, kalıp gibi, ithal eşyası için ithalattan sonra yapılan inşa, kurma/kurulum, montaj, bakım (onarım) veya teknik yardıma ilişkin giderler, gümrük kıymetine dahil edilmez.

İthalat Rejimi Kararının 2 ve 7.maddeleri çerçevesinde verilen izin belgesi altı ay geçerlidir (Altı aylık süre içinde ilgili eşyanın ithalinin gerçekleştirilmesi gerekir). İzin belgesi üçüncü kişilere devredilemez.

Bakanlık (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı), sektörel kısıtlamaları göz önüne alarak;

a) İthalat Rejimi Kararı uyarınca ithali mümkün olan kullanılmış veya yenileştirilmiş makine ve teçhizat (karayolu nakil vasıtaları hariç) ile İthalat Rejimi Kararının 7.maddesi uyarınca ithaline izin verilen makine ve teçhizatın teşvik belgesi kapsamına alınmasını, b) Kullanılmış komple tesisin proje bazında yapılacak değerlendirme sonucunda ithalini, uygun görebilir. *Baskı, basım, matbaa, tekstil, hazır giyim ve konfeksiyon yatırımlarına yönelik teşvik belgeleri kapsamında kullanılmış veya yenileştirilmiş makine ve teçhizat ithal edilemez.*

Belge, bilgi ve/veya beyanların gerçeğe aykırı olduğu veya izin belgesinin üçüncü kişilere devredildiğinin tespit edilmesi halinde, tespit edilen tarihten itibaren 2 yıl içerisinde başvuru sahibi ve/veya yetkili temsilcisinin kullanılmış veya yenileştirilmiş eşya başvurularına izin verilmez.

Aşağıdaki makalemizde; Eski, kullanılmış, yenileştirilmiş, makine, techizat, kalıp, fikstür, sermaye malı ve diğer malzemeler ile işyeri nakli suretiyle sermaye malları ve diğer malzemelerin Türkiye'ye ithaline ilişkin mevzuat hükümleri ile konuya ilişkin kişisel görüşlerimize yer verilecektir.

I- KULLANILMIŞ VEYA YENİLEŞTİRİLMİŞ EŞYANIN TÜRKİYE'YE İTHALİ

- Eski, kullanılmış ve/veya yenileştirilmiş, kusurlu (defolu) ve yatık (zamanla dayanıklılığını yitirmiş) malların ithaline ilişkin mevzuat düzenlemeleri: 31.12.1995 tarihli, 22510 sayılı mükerrer Resmi Gazetede yayınlanan 95/7606 sayılı İthalat Rejim Kararı'nın 2 ve 7.maddeleri ile "Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin 2020/9 Sayılı İthalat Tebliğ"de (Tebliğin 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13.maddelerinde) ayrıntılı şekilde belirtilmiştir.

- Eski, kullanılmış, yenileştirilmiş, kusurlu (defolu) ve yatık (zamanla dayanıklılığını yitirmiş) malların ithali izne tabidir *(95/7606 sayılı İthalat Rejim Kararı'nın 7.maddesi).*

1-a) Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği'nin 3.maddesine göre; (1) Söz konusu Tebliğ eki (Ek-1)'de yer alan listede GTİP'leri belirtilen kullanılmış veya yenileştirilmiş eşyanın;

a) Karşısında birim Cif kıymeti belirtilmeyenlerin, b) Karşısında gösterilen birim Cif kıymetine eşit veya daha yüksek birim Cif kıymete (Diğer yurt dışı giderler kalemi dâhil) haiz olanların, c) Yatırım teşvik belgesi kapsamında olanlarının karşısında gösterilen birim Cif kıymetine bakılmaksızın, serbest dolaşıma giriş rejimi kapsamında yapılan ithalatına, İthalat Rejimi Kararının 2'inci ve 7'inci maddeleri çerçevesinde izin verilir. Bu eşyaların ithalinde izin belgesi aranmaz.

(2) Bahse konu Tebliğ eki (Ek-1)'de yer alan listede GTİP'leri belirtilen kullanılmış veya yenileştirilmiş eşyanın;

a) Yatırım teşvik belgesi kapsamında olmayanların karşısında gösterilen birim Cif kıymetinden (diğer yurt dışı giderler kalemi dâhil) daha az (düşük) birim Cif kıymete haiz olanlarla, b) Belirlenen yaş kriterinin üzerinde (yaşlı-eski) olanların, ithalatına izin verilmez.

- Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği eki (Ek-1)'de belirtilen eşyalara; 8479.89.97.90.00, 8480.49.00.00.00, 8480.71.00.00.00 ve 8480.79.00.00.00

GTİP'de yer alan kalıplar ile 9031.80.80.90.00 GTİP'da yer alan ölçme ve muayene alet, cihaz ve makineleri (fikstür)'ler örnek olarak verilebilir.

Örnek 1: Afyon'da faaliyet gösteren Cooban firmasının, İspanya'da mukim C firmasından 8465.95.00.00.00 GTİP'de yer alan 1.000-Kg ağırlığında, delik aşma ve zıvanalama makinasını Cif teslim 25.000-EUR'ya satın aldığını ve Türkiye'ye ithal etmek istediğini, eşyalar için A.TR Dolaşım Belgesi ve Menşe Şahadetnamesinin mevcut olduğunu varsayalım. Söz konusu kullanılmış delik aşma makinesinin Türkiye'ye ithali için ithalatçı Cooban firmasınca, konuya ilişkin bilgi ve belgelerle birlikte ilgili gümrük müdürlüğüne başvurulur. Bahse konu delik aşma ve zıvanalama makinasının, Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği eki (Ek-1)'de, "İthalinde İzin Belgesi Alınmayacak Eşya Listesi"nde, 8465.95.00.00.00 GTİP'de (CIF<20-$/Brüt Kg - birim kıymet) yer alması, 1.000-Kg ağırlığı nedeniyle Cif kıymetinin en az 20.000-$ olması gerekmesine karşın, söz konusu delik aşma ve zıvanalama makinasının kıymetinin alış faturasında Cif teslim 25.000-EUR olması nedeniyle, ilgili ithalat gümrük müdürlüğünce A.TR Dolaşım Belgesi ve menşe şahadetnamesi de dikkate alınarak ilgili SDGB'nin tescil tarihindeki Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden hesaplanacak matrah (gümrük kıymeti) üzerinden % 18 KDV tahsil edilerek ithalat işlemi gerçekleştirilir. *Şayet:* Bahse konu delik aşma ve zıvanalama makinası ithalatının, Yatırım teşvik belgesi kapsamında gerçekleştirilmesi halinde ise yukarıda alınan KDV'de alınmaz [3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 13.maddesinin (d) fıkrası, 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın 10.maddesi ile Yatırım Teşvikle İlgili 9 Seri Nolu Gümrükler Genel Tebliğinin 6.maddesine göre; Teşvik belgesi kapsamında yapılacak makine ve teçhizat ithalatı ve yerli teslimleri ile belge kapsamındaki yazılım ve gayri maddi hak satış/alış ve kiralamaları KDV'den istisnadır].

1-b) Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği'nin 4.maddesine göre; Söz konusu Tebliğ eki (Ek-2)'de yer alan liste kapsamı kullanılmış veya yenileştirilmiş eşyanın serbest dolaşıma giriş rejimi kapsamında yapılan ithalatında, listede belirtilen kurumdan (Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nden) alınan fiziksel ya da elektronik uygunluk yazısı aranır. Ek-1'de yer alan eşyanın, Ek-2'de de yer alması ve birinci fıkrada yer alan uygunluk yazısının ibrazı halinde ithalatı, birim CIF kıymetine bakılmaksızın gerçekleştirilir.

Örnek 2: Mesela, 9025.90.00.11.00 GTİP'de yer alan kullanılmış veya yenileştirilmiş bir Hidrometrenin serbest dolaşıma giriş rejimi kapsamında ithalinin yapılabilmesi için söz konusu eşya "Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği" eki (Ek-2)'de yer aldığı için ilgili tebliğ gereği, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nden fiziksel ya da elektronik olarak uygunluk yazısı alınması gerekir.

Örnek 3: Örneğin, 8414.59.15.00.00 GTİP'de yer alan kullanılmış veya yenileştirilmiş bir eşyanın (vantilatör veya aspiratör) serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulması sırasında, söz konusu eşya "Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği" ekleri olan (Ek-1) ve (Ek-2)'de, yani her iki ekte de yer aldığı için (Ek-1)'e göre 8414.59.15.00.00 GTİP'deki eşyanın birim Cif kıymeti 20-$/Kg'dan aşağı olamaz), ilgili kurumdan alınacak uygunluk yazısının ilgili gümrük müdürlüğüne ibrazı üzerine, söz konusu eşyanın ithali, birim Cif kıymet şartına bakılmaksızın, yani bahse konu eşyanın birim Cif kıymeti 20-$/Kg'dan aşağı olsa dahi Türkiye'ye ithali gerçekleştirilir.

2- Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği'nin 5.maddesine göre; Ek-1'de ve Ek-2'de belirtilmeyen kullanılmış veya yenileştirilmiş diğer eşya ile Ek-1'de yer almayan ancak Ek-2'de yer almakla birlikte sivil hava taşıtları veya deniz taşıtlarında kullanılmaya mahsus olmayan eşyanın serbest dolaşıma giriş rejimi kapsamında ithal edilebilmesi için Ticaret Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğü'nden izin alınması gerekir. Birinci fıkrada belirtilen eşyanın ithalinde, Ticaret Bakanlığı'nca "Tek Pencere Sistemi (TPS)" çerçevesinde elektronik ortamda verilen numaranın gümrük (serbest dolaşıma giriş) beyannamesinin 44 no'lu hanesine firma tarafından kaydedilmesi zorunludur. Aksi takdirde eşyanın ithaline izin verilmez.

- İthalat Rejimi Kararının 2 ve 7.maddeleri çerçevesinde verilen izin belgesi altı ay geçerlidir (Altı aylık süre içinde ilgili eşyanın ithalinin gerçekleştirilmesi gerekir). İzin belgesi üçüncü kişilere devredilemez (*Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği'nin 10.maddesi)*.

Örnek 4: 9405.60.00.00.00 GTİP'da yer alan "Sadece üzerinde yalnız kara, deniz ve hava haritaları ile atlas bulunan panolar" isimli kullanılmış eski eşya, İthalat Rejimi Kararı Eki VI Sayılı Listede yer aldığı için söz konusu eşyanın ithali Ticaret Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğü'nün iznine tabidir.

3- 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği'nin 6.maddesine göre; Mali mükellefiyetleri teminata bağlanmak suretiyle geçici olarak yurda giren eşyadan;

a) Kesin ithalinin talep edildiği tarihte yeni ve kullanılmamış olanların, bedelleri ödenmek suretiyle kesin ithali (kısıtlayıcı hükümler saklı kalmak kaydıyla) gümrük idarelerince sonuçlandırılır. b) Yurda girdiği tarihte yeni ve kullanılmamış olanlarının, kesin ithalinin talep edildiği tarihte kullanılmış veya yenileştirilmiş olması halinde kesin ithaline İthalat Rejimi Kararı'nın 2 nci ve 7 nci maddeleri çerçevesinde izin verilir. c) Ek-1 ve Ek-2'de yer alan eşyaların, yurda girdiği tarihte kullanılmış veya yenileştirilmiş olması halinde kesin ithali bu tebliğin 3'üncü, 4'üncü ve 12'nci maddeleri çerçevesinde gerçekleştirilir. ç) (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan hükümler dışında kalanların, yurda girdiği tarihte kullanılmış veya yenileştirilmiş olması halinde kesin ithali Ticaret Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğü'nün iznine tabidir.

Bir başka değişle; (a) fıkrası kapsamında yapılan, yeni ve kullanılmamış olanların ithalatı, normal serbest dolaşıma giriş rejimi hükümlerine göre, (b) fıkrası kapsamında yapılan (Yurda girdiği tarihte yeni ve kullanılmamış olmalarına karşın), ithalat sırasında eski ve kullanılmış olanların kesin/kati ithaline İthalat Rejimi Kararı'nın 2 nci ve 7 nci maddeleri çerçevesinde, (c) fıkrası kapsamında yapılan yani, Ek-1 ve Ek-2'de yer alan eşyaların ithali, yurda girdiği tarihte kullanılmış veya yenileştirilmiş olması halinde kesin ithali 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği'nin 3'üncü, 4'üncü ve 12'nci maddeleri çerçevesinde, bunlar dışında kalanların ithali ise söz konusu eşyaların yurda girdikleri tarihte kullanılmış veya yenileştirilmiş olması halinde kesin ithali Ticaret Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğü'nün iznine tabidir.

Not: {*Geçici ithalat ve geçici ithalat rejimine ilişkin geniş açıklamalarımız, ileride yayınlanacak "Geçici İthalat ve Geçici İthalat Rejiminin Ayrıntılı İncelenmesi" başlıklı makalemizde yer alacaktır* }.

4- Bakanlık (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı), sektörel kısıtlamaları göz önüne alarak;

a) İthalat Rejimi Kararı uyarınca ithali mümkün olan kullanılmış veya yenileştirilmiş makine ve teçhizat (karayolu nakil vasıtaları hariç) ile İthalat Rejimi Kararının 7.maddesi uyarınca ithaline izin verilen makine ve teçhizatın teşvik belgesi kapsamına alınmasını, b) Kullanılmış komple tesisin proje bazında yapılacak değerlendirme sonucunda ithalini, uygun görebilir. *Baskı, basım, matbaa, tekstil, hazır giyim ve konfeksiyon yatırımlarına yönelik teşvik belgeleri kapsamında*

kullanılmış veya yenileştirilmiş makine ve teçhizat ithal edilemez (2012/3305 Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar'ın 9.maddesi).

- Kullanılmış veya yenileştirilmiş eşya ithalatına ilişkin 2020/9 sayılı tebliğ kapsamında yapılan beyan ve sunulan belgelerin gerçeğe uygunluğundan başvuru sahibi ve/veya yetkili temsilcisi sorumludur. İlgili belge, bilgi ve beyanların doğruluğuyla, ithal eşyası ile ilgili olarak ithalat işlemi öncesinde veya sonrasında inceleme yapmaya ya da yaptırmaya Ticaret Bakanlığı yetkilidir. Belge, bilgi ve/veya beyanların gerçeğe aykırı olduğu veya izin belgesinin üçüncü kişilere devredildiğinin tespit edilmesi halinde, tespit edilen tarihten itibaren 2 yıl içerisinde başvuru sahibi ve/veya yetkili temsilcisinin kullanılmış veya yenileştirilmiş eşya başvurularına izin verilmez (*Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği'nin 9.maddesi)*.

- İzin belgesi, 4458 sayılı Gümrük Kanununun eşyanın gümrük kıymetine ve diğer hususlara (GTİP tespiti dahil) ilişkin hükümlerinin uygulanmasını engellemez. Bu Tebliğde belirtilen kıymetler, Gümrük Kanununun eşyanın gümrük kıymetine ilişkin hükümlerinin uygulanmasına esas teşkil etmez. Gümrük beyannamesinin tescili sırasında gümrüklerce tespit ve kabul edilen kıymet veya miktarın, başvuruda kayıtlı kıymet veya miktarı, toplam % 5'ten (% 5 dâhil) daha az bir oranda aşması ithalatın yapılmasını engellemez (*Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği'nin 11.maddesi)*.

Örnek 5: İthalatçı E firmasının, kullanılmış makine ithalatı için gerekli izni aldığını (gerekli izne sahip olduğunu), alınan ithalat iznine göre söz konusu kullanılmış eşyaların kıymetinin 150.000-USD olduğunu, fakat, ithalat/serbest dolaşıma giriş sırasında ilgili gümrük idaresinin yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda bahse konu eşyaların kıymetinin 157.000-USD olduğunun anlaşıldığını varsayalım. Kıymet farkı % 5'i geçmediği için söz konusu eşyaların ithalatına izin verilir, ithalat sorunsuz gerçekleştirilir.

Dış Ticarette Risk Esaslı Kontrol Sistemi (TAREKS): Ticaret Bakanlığında kullanılan, ürün güvenliği ve teknik düzenlemeler mevzuatı uyarınca yapılan denetim, uygunluk ve izin işlemlerinin elektronik ortamda ve risk esaslı yerine getirilmesi amacıyla oluşturulan web tabanlı uygulamadır. Diğer bir değişle; *Dış Ticarette Risk Esaslı Kontrol Sistemi (TAREKS):* Güvenlik, kalite ve standartlara uygunluk açısından tüketicimizi ve üreticimizi korumak amacıyla gerçekleştirilen ithalat ve ihracat denetimlerinin risk esaslı olarak yapılmasına imkân veren web

tabanlı bir yazılımdır.

- Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği'nin 3 ve 4.maddesi ile 6.maddeenin 1.fıkrasının (c) bendinde belirtilen eşyanın ithaliyle ilgili tüm işlemler TAREKS üzerinden yapılır. Söz konusu Tebliğin 12.maddesinin birinci fıkrasında belirtilen eşyayı ithal etmek isteyen firmaların, Dış Ticarette Risk Esaslı Kontrol Sistemi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2011/53) çerçevesinde TAREKS'te tanımlanması ve firma adına TAREKS'te işlem yapacak en az bir kullanıcının yetkilendirilmiş olması gerekir. TAREKS üzerinden Cif birim kıymetlere ilişkin yapılan beyanlar, 4458 sayılı Kanun çerçevesinde yapılan Cif birim kıymetlere ilişkin denetim ve kontrollerin yerine geçmez. Tebliğin 12.maddesinin birinci fıkrasında belirtilen eşyanın ithal edilebileceğine dair Bakanlıkça "Tek Pencere Sistemi (TPS)" çerçevesinde elektronik ortamda verilen numaranın gümrük beyannamesinin 44 no'lu hanesine firma tarafından kaydedilmesi zorunludur. Aksi takdirde eşyanın ithaline izin verilmez (*Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği'nin 12.maddesi)*.

- Bu Tebliğ kapsamında verilen izinler ve uygunluk yazıları, Ürün Güvenliği ve Denetimi mevzuatı ve diğer mevzuat kapsamında alınması gereken izin ve belgelerin yerine geçmez ve ilgili mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmesine engel teşkil etmez (*Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği'nin 13.maddesi)*.

II- YURTDIŞINDA ÜRETİMDE KULLANILAN KALIPLARIN TÜRKİYE'YE İTHALİ

İthal eşyasının yurtdışındaki üretiminde kullanılan, haliyle ithal edildikleri sırada kullanılmış ve/veya yenileştirilmiş durumda olan kalıp, fikstür ve benzeri eşyanın Türkiye'ye ithali; Söz konusu eşyaların ithali, bir önceki *"I- KULLANILMIŞ VEYA YENİLEŞTİRİLMİŞ EŞYANIN TÜRKİYE'YE İTHALİ" başlığı altında ayrıntıları belirtilen şekilde, 95/7606 sayılı İthalat Rejim Kararı'nın 2 ve 7.maddeleri ile "Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği" hükümleri dikkate alınarak gerçekleştirilmekle beraber,* ithal eşyasının kıymeti açısından bazı özellikler arz etmektedir.

Kişisel görüşümüz: İthal eşyasının yurtdışındaki üretiminde kullanılan, haliyle ithal edildikleri sırada kullanılmış ve/veya yenileştirilmiş durumda olan sermaye malı, üretim hattı, üretim tezgahı, makine, kalıp, fikstür, çeşitli üretim araçları ve benzeri eşyaların Türkiye'ye ithali sırasında, söz konusu sermaye malı, üretim hattı, üretim tezgahı, makine, kalıp, fikstür, çeşitli

üretim araçları ve benzeri eşyanın kıymetinin tamamı veya bir kısmının, daha önce bu sermaye malı, üretim hattı, üretim tezgahı, makine, kalıp, fikstür, çeşitli üretim araçları ve benzeri ekipmanlar kullanılarak üretilen ve Türkiye'ye ithal edilen mamul eşyaların ithalatı sırasında bu eşyaların kıymetine ilave edilerek/dağıtılarak ilgili gümrük idaresine beyan edilmiş olsalar bile, bu beyanlar dikkate alınmadan, sermaye malı, üretim hattı, üretim tezgahı, makine, kalıp, fikstür, çeşitli üretim araçları ve benzeri eşyanın kıymetinde herhangi bir indirime veya mahsuba gidilmeden;

1-a) Söz konusu sermaye malı, üretim hattı, üretim tezgahı, makine, kalıp, fikstür, çeşitli üretim araçları ve benzeri eşyanın, Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği eki (Ek-1)'de yer alan listede G.T.İ.P'leri belirtilen kullanılmış veya yenileştirilmiş eşyalar arasında yer alması ve Türkiye'ye ithalleri sırasında karşısında gösterilen birim CIF kıymete eşit veya daha fazla/yüksek birim CIF kıymetle (diğer yurt dışı giderler kalemi dâhil) beyan edilmeleri koşulu ile,

b) Söz konusu sermaye malı, üretim hattı, üretim tezgahı, makine, kalıp, fikstür, çeşitli üretim araçları ve benzeri eşyanın, Yatırım teşvik belgesi kapsamında ithal edilmeleri durumunda (Bahse konu tebliğ eki, (Ek-1)'de yer almaları halinde, karşılarında gösterilen birim CIF kıymetlerine bakılmaksızın (belirtilen birim CIF kıymetlerden daha düşük kıymetlerde olsalar/beyan edilseler bile),

Türkiye'ye ithalleri mümkündür.

Örnek 1: 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği eki (Ek-1)'de yer alan 8480.79.00.00.00 GTİP'da "Enjeksiyon veya basınçlı döküm için olmayan kauçuk veya plastik maddeler için kalıp" isimli eşyanın Türkiye'ye ithali sırasında, söz konusu kalıbın kıymetinin tamamı veya bir kısmının, daha önce bu kalıp kullanılarak üretilen ve Türkiye'ye ithal edilen mamul eşyaların ithalatı sırasında bu eşyaların kıymetine ilave edilerek/dağıtılarak ilgili gümrük idaresine beyan edilmiş olsa bile, söz konusu kalıbın Türkiye'ye ithali CIF<15$/Kg'dan aşağı olamaz. Örneğin Kalıbımızın ağırlığı 1.000-Kg olduğunu varsayarsak, Türkiye'ye ithali sırasında kıymetin 15.000-USD'den aşağı olmaması, 15.000-USD'den aşağı beyan edilmemesi gerekir. Fakat, söz konusu kalıbın Yatırım teşvik belgesi kapsamında ithal edilmesi durumunda ise; Birim CIF kıymetlerine bakılmaksızın (belirtilen birim CIF kıymetten "CIF<15$/Kg"dan daha düşük örneğin 10.000-USD kıymette beyan edilse bile) Türkiye'ye ithali mümkündür.

2- Bahse konu sermaye malı, üretim hattı, üretim tezgahı, makine, kalıp, fikstür, çeşitli üretim araçları ve benzeri eşyalar, Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği eki (Ek-1)'de yer alan listede G.T.İ.P'leri belirtilen kullanılmış veya yenileştirilmiş eşyalar arasında yer almalarına karşın, *karşılarında birim CIF kıymetleri belirtilmeyenlerin* Türkiye'ye ithalleri sırasında, kıymetlerinin bir kısmının, daha önce bu sermaye malı, üretim hattı, üretim tezgahı, makine, kalıp, fikstür, çeşitli üretim araçları ve benzeri eşyalar kullanılarak üretilen ve Türkiye'ye ithal edilen mamul eşyaların ithalatı sırasında bu eşyaların kıymetine ilave edilerek ilgili gümrük idaresine beyan edilmiş olmaları durumunda, geriye kalan kısmı/geriye kalan kıymet tutarı beyan edilmek suretiyle (bu kıymetin ilgili gümrük müdürlüğünce de uygun bulunması şartıyla), daha önce tamamının beyan edilmiş olması durumunda ise söz konusu sermaye malı, üretim hattı, üretim tezgahı, makine, kalıp, fikstür, çeşitli üretim araçları ve benzeri eşyanın ithal sırasındaki hal ve ahvaline göre ilgili gümrük müdürlüğünce tespit edilecek kıymet üzerinden, Türkiye'ye ithali mümkündür.

Örnek 2: 8471.70.80.90.00 GTİP'da yer alan "Tarifenin başka bir yerinde belirtilmeyen veya yer almayan otomatik bilgi işlem makinaları…" cinsi eşyadan yurt dışında üretilen mamul malların Türkiye'ye ithali sırasında, bu makinanın kıymetinin bir kısmı veya tamamı bu makine ile üretilip Türkiye'ye ithal edilen mamul ürünlerin ithalatı sırasında beyan edilmiş olduğunu varsayalım. Böyle bir durumda söz konusu makinanın Türkiye'ye ithali sırasındaki hal ve ahvaline göre ilgili gümrük müdürlüğünce uygun görülecek/ gümrük idaresince tespit edilecek kıymet üzerinden, Türkiye'ye ithali mümkün olacaktır.

3- Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği eki (Ek-1)'de yer alan sermaye malı, üretim hattı, üretim tezgahı, makine, kalıp, fikstür, çeşitli üretim araçları ve benzeri eşyanın, (Ek-2)'de de yer alması ve ilgili uygunluk yazısının ibrazı halinde ithalatı, birim CIF kıymetine bakılmaksızın, yani daha önce bu sermaye malı, üretim hattı, üretim tezgahı, makine, kalıp, fikstür, çeşitli üretim araçları ve benzeri eşyalar kullanılarak üretilen ve Türkiye'ye ithal edilen eşyaların ithalatı sırasında, bu eşyaların kıymetine ilave edilerek ilgili gümrük idaresine beyan edilmiş olmaları durumunda geriye kalan kısmı/geriye kalan kıymet tutarı (bu kıymetin ilgili gümrük müdürlüğünce de uygun bulunması şartıyla), daha önce tamamının beyan edilmiş olması durumunda ise söz konusu sermaye malı, üretim hattı, üretim tezgahı, makine, kalıp, fikstür, çeşitli üretim araçları ve benzeri eşyanın ithal sırasındaki hal ve ahvaline göre ilgili gümrük müdürlüğünce oluşturulacak üç kişilik bir komisyon tarafından tespit edilecek kıymet

üzerinden Türkiye’ye ithali gerçekleştirilir.

Örnek 3: 8421.20.00.00.00 GTİP’da yer alan “Suyun arıtılmasına veya filtre edilmesine mahsus olanlar” eşyanın hem 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği eki (Ek-1)’de, hem de (Ek-2)’de yer alması, Ek-1’e göre kilogram fiyatı= (20$/Kg) aşağı olmamasına rağmen ilgili uygunluk yazısının ibrazı sebebiyle, kilogram fiyatı= (20$/Kg) olduğuna bakılmaksızın, söz konusu eşya beyan edilen kıymet üzerinden (beyan edilen kıymetin ilgili gümrük müdürlüğünce de uygun bulunması şartıyla) Türkiye’ye ithal edilir.

4- *Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği eki (Ek-1)’de yer alan sermaye malı, üretim hattı, üretim tezgahı, makine, kalıp, fikstür, çeşitli üretim araçları ve benzeri eşyanın;*

a) *Yatırım teşvik belgesi kapsamında olmayanların karşısında gösterilen birim CIF kıymetinden (diğer yurt dışı giderler kalemi dâhil) daha az birim CIF kıymete haiz olanların,* ***b)*** *Belirlenen yaş kriterinin üzerinde (eski/yaşlı) olanların,*

Türkiye’ye ithalatlarına izin verilmez.

Örnek 4: Mesela; 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği eki (Ek-1)’de yer alan 8426.30.00.00.00 GTİP’da “Gemi vinci” isimli eşyanın Türkiye’ye ithali sırasında birim kıymetinin CIF<15$/Kg’dan aşağı olmaması, ayrıca yaşının da 10 yaşından büyük olmaması (en fazla 10 yıl önce üretilmiş olması) yani TAREKS referans numarası alınan yıldan (TAREKS referans numarası alınan yıl hariç) en fazla 10 yıl önce üretilmiş olması kaydıyla Türkiye’ye ithali mümkündür. *Birim Cif kıymet ve yaş şartının her ikisini de aynı anda taşıması gerekir. İki şarttan birisi eksik olursa söz konusu eşyanın Türkiye’ye ithalatı mümkün değildir*.

- İthal edilmek istenilen eşyaya (kalıp ve fikstürlere) ait faturanın ibraz edilmemesi veya edilememesi ya da ibraz edilmekle birlikte faturada yazılı fiyatın gerçeği yansıtıp yansıtmadığı hususunda ilgili gümrük idaresince ciddi şüphelerin oluşması halinde, eşyanın kıymeti varsa ilgili mümessilinden sorulur. Mümessilinin bulunmaması veya cevap alınamaması halinde ise ithalatın yapıldığı Gümrük Müdürlüğünde oluşturulacak üç kişilik bir komisyon tarafından, eşyanın piyasa fiyatı ve daha önce ithali yapılan aynı veya benzeri eşya için tespit edilen fiyatlar ve temini mümkün olan diğer veriler de dikkate alınmak suretiyle ithal eşyasının kıymeti tespit edilir. Ayrıca, söz konusu eşyanın Türkiye'deki giriş liman veya mahalline kadar nakliyesi ile ilgili olarak

yapılan nakliye ve sigorta giderleri de eşyanın gümrük kıymetine ilave edilir *(Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 2002/18 sayılı Genelgesi).*

Not: Kalıp ve fikstür ithalatına ilişkin çok daha ayrıntılı bilgiye ulaşmak isteyenler, ileride yayınlanacak "KALIP VE MODİFİKASYON İTHALATININ AYRINTILI İNCELENMESİ (1), (2) ve (3)" isimli makalemize müracaat edebilirler.

III- İŞYERİ SURETİYLE SERBEST DOLAŞIMA SOKULAN SERMAYE MALLARI VE DİĞER MALZEMELERİN NAKLİ TÜRKİYE'YE MUAFEN İTHAL EDİLMESİ

İşyeri nakli suretiyle serbest dolaşıma sokulan sermaye malları ve diğer malzemelerin Türkiye'ye muafen ithal edilmesine ilişkin mevzuat hükümleri, 07.10.2009 tarih ve 27369 sayılı Resmi Gazetede (R.G.) yayınlanan 4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun Bazı maddelerinin Uygulanması Hakkında 2009/15481 Sayılı Karar'ın 80 ilâ 83.maddeleri ile 06.06.2017 tarih ve 30088 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 2 Seri Nolu Gümrük Muafiyeti Tebliği'nin 25 ilâ 28.maddelerinde düzenlenmiş olup;

- *Türkiye Gümrük Bölgesi dışında sürdürülen ekonomik bir faaliyetin kesin olarak sona erdirilerek, Türkiye Gümrük Bölgesine nakli dolayısıyla serbest dolaşıma sokulan sermaye malı ve diğer malzemeye (kalıp ve fikstüre, vb.) muafiyet tanınır.*

Faaliyet deyimi: Madencilik, tarım, serbest meslek faaliyeti ve benzeri faaliyetler de dahil olmak üzere üreticilerin, tüccarların veya hizmet sunan kişilerin her türlü ekonomik faaliyeti anlamına gelir.

İşletme deyimi: Bağımsız ekonomik birim demektir. Bu birim, bir kurumun tümünü ya da bir bölümünü, kapsar.

Sermaye malları ve diğer malzemeler deyimi: İşletmenin faaliyetini devam ettirmesi için, gerekli teknik malzemeler ile büro ve dükkan malzemelerini kapsar.

- ***Muafiyet;*** Mücbir sebep veya beklenmeyen haller saklı kalmak kaydıyla, Türkiye Gümrük Bölgesine nakletmek üzere yabancı ülkedeki faaliyetini sona erdirmeden önce en az oniki ay süreyle işletme tarafından fiilen kullanılmakta olan, Türkiye'ye nakilden sonra da aynı amaçla kullanılacak olan ve söz konusu işletmenin niteliği ile büyüklüğüne uygun bulunan eşya ve malzeme ile sınırlıdır. Muafiyet hakkı sadece, ayrıldıkları ülkede en az üç yıl süre ile aynı işte

çalışan kişilere, Türkiye Gümrük Bölgesinde de benzer bir faaliyeti yürütmek amacıyla, ayrıldıkları ülkedeki faaliyetlerini kesin olarak sona erdiren iş yeri sahibine tanınır. Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik bulunan bir işletme ile herhangi bir ilişki, bağlantı, ortaklık kurma amaçlarına yönelik işletmeler için muafiyet uygulanmaz.

- *Üretim veya hizmet endüstrisi makinesi olmayan, mal ve hizmet üretiminde kullanılmayan, taşınabilir laboratuvar veya dış yayın yapma birimleri gibi ulaşım araçları. Canlı hayvan, hayvan yemleri ile tohum ve fidanlar. Ham madde, yarı mamul veya mamul madde stokları ile akaryakıtlar muafiyet kapsamı dışındadır.*

- Muafiyet süresi bir yıl olup, mücbir sebep veya beklenmeyen haller saklı kalmak kaydıyla, işletmenin nakledildiği ülkedeki faaliyetlerin sona erdirildiği tarihten itibaren oniki ay (bir yıl) içerisinde Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşya ve malzeme için uygulanır.

Örnek 1: 01.01.2016 tarihinden itibaren İspanya'nın Başkenti Madrid'de dokuma ve mefruşat fabrikası işleten Y gerçek veya tüzel kişinin, söz konusu fabrikasına en son 01.01.2017 tarihinde sermaye malları, makine ve ekipman satın aldığını, 01.07.2019 tarihinde İspanya'daki faaliyetine son verdiğini ve söz konusu faaliyetini Türkiye'de devam ettirmek istediğini, ayrıca Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik bulunan herhangi bir işletme ile herhangi bir hukuki veya ortaklık ilişkisi yada bağlantısının olmadığını varsayalım. Y gerçek veya tüzel kişi, İspanya'da en az üç yıl (01.01.2016 tarihinden itibaren) dokuma ve mefruşat üretimi üzerine faaliyet gösterdiği, ilgili fabrikada kullanılan sermaye/yatırım malları, makine ve malzemelerin, kalıp ve tezgahların en yenisinin bir yaşından büyük olması (en son 01.01.2017 tarihinde satın alınması), faaliyetine (üretimine) Türkiye'de devam etmek istemesi ve edeceği, daha önce Türkiye'de faaliyet gösteren, Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik bulunan bir işletme ile herhangi bir hukuki veya ortaklık ilişkisi, herhangi bir bağlantısı olmadığı ve bu amaçla Türkiye'ye gelmediği için, İspanya'da faaliyetine son verdiği 01.07.2019 tarihinden itibaren bir yıl içinde (en geç 01.07.2020 tarihine kadar) ilgili gümrük müdürlüğüne gerekli bilgi ve belgelerle birlikte müracaatı üzerine, Fransa'da sahip olduğu dokuma ve mefruşat fabrikasında kullanılan sermaye/yatırım malları, malzeme, makine ve ekipmanları, kalıp ve tezgahları Türkiye'ye muafen (gümrük vergi ve resmi ödemeden) ithal edebilir.

- Her hangi bir serbest meslek veya benzeri bir faaliyetle uğraşan gerçek kişilere de, mesleklerini Türkiye Gümrük Bölgesinde de yürüteceklerini ispat etmeleri halinde bu muafiyet tanınır.

Örnek 2: Uzun yıllar Avusturya'da mukim bir Türk Diş doktorunun muayenehanesinde kullandığı araç, gerek, tıbbi alet ve makine ve malzemeleri 2018 yılında yenilediğini, Avusturya'da yabancı düşmanlığının ve Corona virüsü vakalarının artması nedeniyle 01.02.2020 tarihinde muayenehanesini kapatarak Türkiye'ye kesin dönüş yapmaya ve mesleğini Türkiye'de (İstanbul'da) devam ettirmeye karar verdiğini varsayalım. Diş doktorumuz, 01.02.2021 tarihine kadar ilgili gümrük müdürlüğüne gerekli bilgi ve belgelerle birlikte müracaat etmesi halinde, Avusturya'daki muayenesinde kullandığı araç, gerek, tıbbi alet, malzeme, ekipman, makine ve cihazları Türkiye'ye muafen (gümrük vergi ve resmi ödemeden) ithal edebilir.

- Kazanç sağlama amacına yönelik olmayan faaliyetlerle uğraşan ve bu faaliyetini Türkiye Gümrük Bölgesine nakleden tüzel kişiler tarafından serbest dolaşıma sokulan sermaye malları ve diğer malzemeye ilişkin muafiyet işlemleri de yukarıda belirtilen hükümler çerçevesinde yerine getirilir.

Örnek 3: Yemen'de 01.01.2017 tarihinden itibaren çeşitli yardım faaliyetleri yürüten, ağırlıklı olarak günlük yemek ve ekmek üretip ihtiyaç sahiplerine parasız olarak dağıtan bir Türk hayır kuruluşu, vakfı veya derneğinin, faaliyetini sürdürdüğü bölgenin Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri tarafından bombalanması nedeniyle, faaliyetine 01.01.2020 tarihi itibariyle son vermek zorunda kaldığını ve aynı yardım faaliyetlerini Türkiye'de (Suriyeli göçmenlerin yoğun olduğu illerden Gaziantep'te) sürdürmeye karar verdiğini varsayalım. Adı geçen Türk hayır kuruluşu, vakfı veya derneğinin, Yemen'deki hayır ve yardım faaliyetlerini yürüttüğü sırada kullandığı, sahip olduğu araç, gereç, ekmek ve yemek üretim makineleri ve malzemeleri, fırın ekipmanları, vb. eşyaları, faaliyetine son verdiği. 01.01.2020 tarihinden itibaren bir yıl içinde (en geç 01.01.2021 tarihine kadar) ilgili gümrük müdürlüğüne gerekli bilgi ve belgelerle birlikte müracaatı üzerine, Türkiye'ye muafen (gümrük vergi ve resmi ödemeden) ithal edebilir.

- İşyeri nakli suretiyle ve/veya ilgili sermaye malları ve diğer malzemelerin Türkiye'ye ithali için ilgili kişi veya kişiler tarafından, işyeri faaliyetleri devam ederken veya sona erdirildikten sonra;

a) Ekonomik faaliyetin sona erdirildiğine dair ilgili ülke resmi makamlarından alınacak belge, b) İşletmenin son üç yıllık kazancı ve ödenen vergilere ilişkin belgeler, c) Serbest dolaşıma girişi istenilen makine ve sair eşyanın varsa faturaları ve işyeri demirbaş kayıtlarına ilişkin belgeler, d) Yerleşim yerinin nakledildiğine ilişkin dış temsilciliklerimizden alınacak ikamet nakil belgesi, e) Serbest dolaşıma girişi istenilen malların marka, model, seri numarası ve kullanım amaçlarına

ilişkin ayrıntılı olarak düzenlenmiş liste veya listeler, Yurt dışından temin edilerek ve dış temsilciliklerimize tercümeleri onaylattırılarak, diğer taraftan f) İşyeri açma izin belgesi ile g) Mahalli esnaf, sanatkâr, ticaret veya sanayi odasına kayıt belgesi ise Türkiye'den temin edilerek tüm bu belgelerle birlikte ithalatın yapılacağı gümrük idaresine başvurulması gerekmekte olup, başvurulan gümrük idaresi tarafından ithalat işlemleri sonuçlandırılır.

IV- KURULUM, MONTAJ, BAKIM VE ONARIM GİDERLERİ

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 28.maddesinin b fıkrasına göre; İthal eşyasının fiilen ödenen veya ödenecek fiyatından ayırt edilebilmeleri koşuluyla sınai tesis, makine, teçhizat, kalıp gibi, ithal eşyası için ithalattan sonra yapılan inşa, kurma/kurulum, montaj, bakım (onarım) veya teknik yardıma ilişkin giderler, gümrük kıymetine dahil edilmez. *Şayet, bahse konu inşa, kurma/kurulum, montaj, bakım (onarım) veya teknik yardıma ilişkin giderler ilgili faturasında, sözleşmesinde, vb. ithal belgelerinde, ithal edilen sınai tesisi, makine, teçhizat, kalıp, fikstür vb. ithal eşyasının kıymetinden ayrı şekilde, ayrı bir kalem olarak belirtilmemişse, ithal edilen eşyanın kıymetinden ayrılamıyor ise:* Genel kıymet kuralları gereği, ithalat sırasında gümrük idaresince, ithal edilen esas eşyanın kıymetiyle birlikte, ithal eşyasının kıymeti olarak değerlendirilerek, ithalata ilişkin SDGB'nin tescil tarihinde söz konusu esas eşyaya ait vergi oranı, döviz kuru, ödeme şekli ve diğer vergilendirme unsurları, esas eşyanın ithaline ilişkin gerekli ticaret politikası önlemlerinin uygulanması ile eşyanın ithali için öngörülen diğer işlemlerin tamamlanması, ve ithalat vergilerinin tahsili ile ithalat gerçekleştirilir.

Ancak: İnşa, kurma/kurulum, montaj, bakım (onarım) veya teknik yardım ve benzeri giderlerin hizmet ithalatı olması, hizmetin Türkiye'de yapılması ve/veya hizmetten Türkiye'de faydalanılması nedeniyle Katma Değer Vergisine tabi olup, ilgili vergi dairesine sorumlu sıfatıyla 2 Nolu KDV Beyannamesiyle beyanda bulunularak, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1, 6, 8, 9, 10 ve 24.maddeleri, Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği ve ilgili diğer mevzuat hükümleri gereği, genel vergi oranı (% 18) üzerinden sorumlu sıfatıyla KDV tevkifatı yapılması gerekir.

Ayrıca, söz konusu giderler, genelde, bu hizmetleri yerine getiren işçi, usta, ustabaşı, teknik eleman, tekniker, mühendis vb. kişilere ödenen ücretler (serbest meslek kazancı) şeklinde karşımıza çıktığı için 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (Stopaj) hükümleri, ilgili "Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması (ÇVÖA)" hükümleri, ilgili kişilerin bir yıl içinde toplam 183

günden fazla Türkiye’de kalıp kalmadıkları, vb. hususları dikkate alınarak, ayrıca stopaj açısından da incelenip değerlendirilmesi gerekir.

Örnek 1: İzmir’de imalat sanayiinde faaliyet gösteren Y firmasının, mevcut üretim kapasitesini artırmak, yeni bir üretim bandı kurmak için Singapur’da mukim Z firmasından sanayi tesisi (çeşitli makine, teçhizat, ekipman ve kalıplar) satın aldığını ve ithalata müteakip söz konusu sanayi tesisinin inşa, kurma, montaj giderleri de dahil toplam 125.000-USD bedel ödediğini, inşa, kurulum, montaj giderleri tutarının gerçekte toplam 25.000-USD olmasına karşın, ilgili satış sözleşmesinde ve/veya satış faturasında ayrı bir kalem, ayrı bir gider olarak gösterilmediğini ve ithalatı yapılan sanayi tesisinin (çeşitli makine, teçhizat ve kalıpların) fiilen ödenen veya ödenecek fiyatından ayırt edilemediğini, bu fiyata dahil olduğunu varsayalım. Söz konusu inşa, kurulum, montaj giderleri olan 25.000-USD tutar, bahse konu ithal eşyasının fiilen ödenen veya ödenecek fiyatından ayırt edilemediği, esas eşya ile birlikte bir bütün olarak değerlendirdiği (125.000-USD içinde olduğu) için ithalat eşyasının gümrük kıymeti ilgili SDGB’de 125.000-USD beyan edilip, gümrük/ithalat vergileri de 125.000-USD üzerinden tahakkuk ve tahsil edilmesi gerekir.

Örnek 2: Birinci örneğimizdeki ithal eşyamıza ilişkin olarak yapılan inşa, kurulum, montaj vb. giderlerinin ilgili satış faturasında ve/veya sözleşmede ayrı bir kalem, ayrı bir gider olarak gösterildiğini ve bu giderlerin toplam 25.000-USD olduğunu varsayalım. Bu durumda, söz konusu eşyalarımızın gümrük kıymeti 100.000-USD olacağı için eşyaların ithaline ilişkin SDGB’de 100.000-USD tutar üzerinden beyan, tescil ve gümrük/ithalat vergileri 100.000-USD üzerinden tahakkuk ve tahsil edilir. *İnşa, kurulum, montaj giderleri olan 25.000-USD hizmet ithalatı için ise;* İthalatçı Y firması tarafından, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1, 6, 8, 9, 10 ve 24.maddeleri, Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği ve ilgili diğer mevzuat hükümleri gereği, ilgili vergi dairesine sorumlu sıfatıyla 2 Nolu KDV Beyannamesiyle beyanda bulunularak, tekabül eden KDV’nin ödenmesi gerekir. (*KDV Kanunu’nun 29.maddesi, KDV Genel Uygulama Tebliği ve ilgili diğer mevzuat gereği, sorumlu sıfatıyla 2 Nolu KDV beyannamesi ile beyan edilen KDV, vergi sorumluları (ilgili gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri) açısından yüklenilen vergi niteliğinde olup, söz konusu KDV’nin aynı dönem içinde mükellef sıfatıyla verilen 1 No.lu KDV beyannamesi ile indirime konu yapılabilir).*

Ayrıca; Söz konusu giderler, (Yukarıdaki örneğimizdeki 100.000-USD) genelde, bu hizmetleri yerine getiren işçi, usta, ustabaşı, teknik eleman, tekniker, mühendis vb. kişilere ödenen ücretler (serbest meslek kazancı) şeklinde karşımıza çıktığı için 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (Stopaj) hükümleri, ilgili "ÇVÖA" hükümleri, ilgili kişilerin bir yıl içinde toplam 183 günden fazla Türkiye'de kalıp kalmadıkları, vb. hususları dikkate alınarak stopaj açısından da incelenip değerlendirilmesi, varsa tekabül eden stopajın da ithalatçı Y firmasınca, ilgili vergi dairesine Muhtasar Beyanname ile beyan edilerek ödenmesi gerekir.

SONUÇ

Türkiye gelişmekte olan bir ülke olup, tasarruf oranı düşük, teknolojik gelişme ve sermaye birikimi ise yetersizdir. Türkiye, mevcut ekonomisini geliştirmek, yatırımları ve istihdamı artırmak, işsizliği azaltmak için çaba sarf etmektedir. Bu meyanda, belirli özellik ve şartları taşıyan eşyanın, örneğin: "Eski, Kullanılmış, Yenileştirilmiş, Kusurlu (Defolu) Ve Yatık (Zamanla Dayanıklılığını Yitirmiş) Eşyanın, İşyeri Nakli Suretiyle Sermaye Malları Ve Diğer Malzemelerin" ilgili kurum ve bakanlıktan izin alınarak *Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin 2020/9 Sayılı İthalat Tebliği'nin 3.maddesine göre;* Söz konusu Tebliğ eki (Ek-1)'de yer alan listede GTİP'leri belirtilen kullanılmış veya yenileştirilmiş eşyanın;

a) Karşısında birim Cif kıymeti belirtilmeyenlerin, b) Karşısında gösterilen birim Cif kıymetine eşit veya daha yüksek birim Cif kıymete (Diğer yurt dışı giderler kalemi dâhil) haiz olanların, c) Yatırım teşvik belgesi kapsamında olanlarının karşısında gösterilen birim Cif kıymetine bakılmaksızın, serbest dolaşıma giriş rejimi kapsamında yapılan ithalatına, *İthalat Rejimi Kararının 2'inci ve 7'inci maddeleri çerçevesinde izin verilir. Bu eşyaların ithalinde izin belgesi aranmaz.*

- Bahse konu Tebliğ eki (Ek-1)'de yer alan listede GTİP'leri belirtilen kullanılmış veya yenileştirilmiş eşyanın;

a) Yatırım teşvik belgesi kapsamında olmayanların karşısında gösterilen birim Cif kıymetinden (diğer yurt dışı giderler kalemi dâhil) daha az (düşük) birim Cif kıymete haiz olanları ile, b) Belirlenen yaş kriterinin üzerinde (yaşlı-eski) olanların, ithalatına izin verilmez.

Bu Yazı Gümrük ve Ticaret Başmüfettişi Sayın Kerim ÇOBAN Tarafından Kaleme Alınmıştır.

KAYNAKÇA:

- 4458 sayılı Gümrük Kanunu.
- Gümrük Yönetmeliği.
- 95/7606 sayılı İthalat Rejim Kararı.
- 4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun Bazı maddelerinin Uygulanması Hakkında 2009/15481 Sayılı Karar.
- Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin Tebliğ (İthalat: 2020/9).
- 06.2017 tarih ve 30088 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 2 Seri Nolu Gümrük Muafiyeti Tebliği.
- 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu.
- Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği.
- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu.
- 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu.
- Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 2002/18 sayılı Genelgesi.
- Ek 1 İçin Link'e Tıklayınız
- Ek 2 İçin Link'e Tıklayınız